

УДК 351:338.432

Гончаренко О. В.

д.е.н., доцент,

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

E-mail: Oksana_goncharenko@ukr.net

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Досліджено інституціональні складові й концептуальне забезпечення реалізації інноваційного розвитку агропромислового виробництва.

Доведено, що основною проблемою на шляху реалізації інноваційного потенціалу агропромислового виробництва й низької інноваційної активності товаровиробників є відсутність системного інституціонального забезпечення інноваційного процесу.

Встановлено, що для переходу на інноваційний розвиток агропромислового виробництва необхідне впровадження інституціонального механізму з притаманними йому цілями, методами, інструментами і каналами дії. Інституційні інновації – це процеси впровадження нових функцій і видів діяльності, статусів і процедур, норм і правил в господарську практику. До основних напрямів формування нових елементів інституційного механізму господарства відносяться: міжсистемне перенесення інституцій та інститутів та внутрішньосистемні інституційні інновації.

Обґрунтовано, що перспективи інноваційного розвитку агропромислового виробництва визначаються спроможністю інституціонального регулювання забезпечити результат від реалізації агроінновацій на різних рівнях організації та здатністю інституціональних механізмів адаптувати регулюючі впливи. Доведено, що визначені пріоритети інноваційного розвитку та відповідне концептуальне забезпечення мають знайти своє відображення в розробці і реалізації Державної цільової програми інноваційного розвитку агропромислового виробництва.

Ключові слова: агропромислове виробництво, інновація, інноваційний розвиток, інноваційна політика, стратегія.

Постановка проблеми. Проблеми забезпечення інноваційного розвитку аграрної сфери носять переважно інституціональний характер. Наявні протиріччя в

розвитку інноваційної діяльності проявляються між існуючою об'єктивною необхідністю побудови інноваційно-орієнтованої економіки під впливом загальносвітових тенденцій (посилення взаємної інтеграції науки, виробництва на основі ринкових стосунків; інноваційної орієнтованості інвестиційних потоків; інтелектуалізації усіх видів праці) і значним відставанням агросфери за рівнем розвитку і якості інноваційних процесів при збереженні супровідної діяльності з боку держави (слабка інноваційна і інвестиційна активність підприємств, скорочення долі інноваційних товарів в загальному обсязі виробленої продукції при номінальному збільшенні обсягів інвестицій в їх виробництво, низький рівень інтеграції в міжнародні інноваційні проекти).

Таким чином, наші реалії вступають в певні протиріччя із загальносвітовими тенденціями через значне відставання від розвинених країн, що зберігає свої високі значення, незважаючи на задекларовану активну державну підтримку інноваційної діяльності. Існуючі темпи розвитку не здатні забезпечити скорочення відставання від розвинених країн, а за окремими показниками посилюють це відставання, що обумовлює необхідність пошуку шляхів підвищення результативності як в діяльності держави, так і самих підприємств. Це потребує змін державної економічної політики, що має забезпечити режим розширеного відтворення, створення стимулів кількісних і якісних інноваційних змін у агропромисловому виробництві, а також у формуванні умов зростання рівня життя сільського населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні засади інституціонального впливу на динаміку економічних процесів було розвинуто працями провідних науковців: В.Дементьєва [1], В. Маєвського [8], В. Макарова [9], В. Полтеровича [12], Р. Нельсона, С. Уінтера [11]. В аграрній сфері методологічні аспекти інституціонального регулювання інноваційних процесів досліджували І. Костирко [7], П. Саблук, М. Малік, С. Тивончук, Л. Федулова, О. Шпикуляк [6; 10; 13]. Вивченню проблем інноваційного розвитку аграрної сфери, інституціонального впливу на інноваційний розвиток агропромислового виробництва присвятили наукові праці видатні вітчизняні вчені: А. Балян, О. Дачій, Л. Курило, О. Шубравська [2; 14].

В той же час, відсутність суттєвих зрушень на шляху інноваційного розвитку, низька інноваційна активність виробників, необхідність реалізації пріоритетів інноваційного розвитку, – зумовлюють подальше вивчення проблем, що стосуються теоретико-методологічних основ інституціонального регулювання; особливостей

інституціонально-структурних трансформацій в аграрній сфері; розвитку концептуальних засад формування інноваційної політики розвитку аграрної сфери.

Формування цілей статті. Метою даної статті є обґрунтування інституціональних засад реалізації інноваційного розвитку агропромислового виробництва.

Виклад основного матеріалу. Негативними тенденціями сучасного етапу розвитку економіки, які впливають на ефективність запроваджених формальних інструментів активізації інноваційного розвитку агропромислового виробництва є: стан ресурсного та інноваційного потенціалу; наявні форми і характер взаємодії між суб'єктами державної, місцевої влади та мікрорівнем (правові й практичні норми взаємодії, історичні та національні особливості взаємодії держави і бізнесових структур, їх готовність до компромісу); наявні форми інтеграції господарюючих суб'єктів для реалізації інноваційного потенціалу; діюча система стимулів, створених інституціональним середовищем (законодавчі і нормативні акти; правовий режим власності; система виконання контрактів; соціокультурні норми; інституціональна довіра). Дієвість формальних інструментів активізації інноваційного розвитку агропромислового виробництва також залежить від внутрішніх умов макрорівня; наявності альтернативних організаційних структур – формальних і неформальних (мереж, союзів, альянсів), які забезпечують ефективний обмін; існування розвинутої бізнес-інфраструктури, яка створює передумови для розвитку підприємництва; розвиненості внутрішніх ринків, наявності інтегрованих структур, які визначаються інноваційною, науково-технічною і соціально-економічною політикою. Наявні інституціональні обмеження сформували специфічне інституціональне середовище інноваційного розвитку агропромислової сфери, іманентною властивістю якого став неоднозначний характер впливу інститутів і інституцій щодо стимулювання інноваційної поведінки на мотиви економічних суб'єктів.

Світовою господарською практикою нагромаджено багатий досвід і дієвий інструментарій формування інституціонального середовища, сприятливого для інновацій, створення ефективної інноваційної інфраструктури, програмно-цільових засад реалізації інноваційних пріоритетів. Формування інноваційного середовища передбачає комплекс дій, що об'єднують державні заходи інноваційного спрямування, кадрове, технологічне, організаційне, інфраструктурне забезпечення інноваційного розвитку, стимулювання інноваційної активності, забезпечення цілісності інноваційного процесу. На сьогодні більшість країн розробили і реалізують власні

інноваційні стратегії.

Сучасні економічні реалії вказують на необхідність дослідження і врахування ролі нових тенденцій і факторів при розробці інноваційних стратегій: підвищення ролі інституціональних чинників в розвитку економіки, відкритості економік і загострення конкуренції, глобалізації світового господарства, асиметрії інформації. Змінюються цінності, ресурсний потенціал, екологічна база, загострюється конкуренція за ринки збуту та доступ до ресурсів. Неврахування даних чинників обмежує перспективи зростання, провокує депресію, нестабільність. Макроекономічна політика стає ефективною тільки в разі врахування національної специфіки і інституціональних чинників, особливостей інституціонального середовища національної економіки, цільових пріоритетів.

Зміна інституціональної ролі держави набуває великого значення у зв'язку з наступним. По-перше, зростання масштабності і інтенсивності виробництва, з одного боку, і прискорення мобільності ресурсів, товарів і послуг – з іншого, вступає в протиріччя з інституціональною структурою державного управління економікою, сформованою в останні віки. По-друге, інформаційна революція і формування мережевих структур визначають нові параметри структурних зрушень суспільства, видозмінюють таким чином співвідношення елементів державної організаційної ієрархії і підвищують значущість горизонтальних соціально-господарських взаємовідносин для забезпечення конкурентоспроможності й стабільного розвитку. По-третє, зі зміною системи цінностей, розвитком форм самоорганізації з'являється проблема «індивідуалізованого» підходу до управління економікою й утвердження просторової локалізації, наслідком чого є поглиблення регіоналізації і дифузії державних функцій управління [5, с. 124].

Значною проблемою економіки України в останні роки стало формування подвійної інституціональної структури суспільства і суб'єктів господарювання, націлених не на розвиток виробництва на основі конкуренції і застосування інновацій, а на швидке збагачення за рахунок різних схем. Двоїстість інституціональної структури полягає в тому, що за формально правильними нормами приховується протилежний їм сенс. Тіньова економіка «прикривається» легальними формами. Типовими явищами довгий час були відкати, відбір бізнесу, що здійснювались за формально правильною юридичною процедурою, використання політичної влади для розвитку власного бізнесу і, навпаки, використання бізнесу для отримання влади. Інноваційна діяльність держави і бізнесу переважно носить фрагментарний характер і не являє єдиного цілого.

Невипадково деякі автори наголошують на необхідності зважених підходів до формування національної інноваційної системи, пропонуючи стратегію послідовного розвитку «проміжних інститутів» на противагу державній стратегії «шокової терапії» в інноваційній сфері.

В Україні сформовані й підтримувані інститути інноваційної діяльності не дають бажаного результату також через «в'язкість» інституціонального середовища, що пригнічує інноваційні стимули. Інститутам, сприяючим інноваційному розвитку, протистоять інститути, які перешкоджають такому розвитку, і дотепер останні виявляються сильнішими. Їх вважають «інституціональними пастками інноваційного розвитку».

При розробці стратегічних імперативів економічної політики важливим є закладення основ базового господарського комплексу внутрішнього розвитку і інституціональної архітекτονіки, яка відповідає йому. Вони стали б основою розвитку внутрішнього ринку, зміни «правил гри» в економіці, вирішення соціальних проблем і зростання експортного потенціалу. Такий комплекс не може бути створений лише на базі ринкових принципів (вони спрямують структурні зміни на підтримку низькотехнологічного розвитку й сировинного напрямку), а вимагає цілеспрямованої державної економічної політики.

Відсутність прийнятої Стратегії інноваційного розвитку в Україні обумовлює проблеми з конкретизацією і практичним втіленням інноваційних пріоритетів, формуванням основ інноваційної системи національної економіки та унеможлиблює активізацію інноваційного процесу і швидкий перехід національної економіки на інноваційний розвиток. Відсутність Стратегії свідчить про несформованість існуючих механізмів прогнозування і планування. Останні передбачають формування стратегічних інноваційних та науково-технічних орієнтирів розвитку національної економіки, її окремих галузей і регіонів, з чітким визначенням форм державного впливу задля їх пріоритетної реалізації.

Визначені пріоритети в країні сформульовані достатньо розгорнуто і не виступають механізмом для структурної перебудови економіки, а є засобом максимального збереження наявного інноваційного та науково-технічного потенціалу. Вони потребують суттєвого коригування на основі ґрунтовного прогнозно-аналітичного дослідження з орієнтацією на перспективи розвитку й майбутні потреби виробників і споживачів. Це потребує доопрацювання механізмів реалізації пріоритетів інноваційної та науково-технічної діяльності, закріплення їх на законодавчому рівні

(при розробці державних цільових програм), оскільки нині діюче законодавство містить тільки загальну інформацію про функції державного замовника цільових програм.

Актуальним завданням в національній економіці в цілому та в аграрному секторі зокрема, постає проблема подолання стійких неефективних інституціональних механізмів. Для їх виправлення необхідна ліквідація інституційних «пасток», які призвели до неефективних рівноважних станів в аграрній сфері з високими альтернативними і трансакційними витратами. Важливим імперативом інституціональної політики є необхідність надання керованості процесу створення і впровадження нових інститутів. Такі заходи можна віднести до інституціональних інновацій. Тобто інституціональні реформи виступають цілеспрямованою зміною певної сукупності інститутів або способом здійснення інституціональних змін. Можна визнати, що для переходу на інноваційний розвиток агропромислового виробництва необхідне впровадження інституціонального механізму з притаманними йому цілями, методами, інструментами і каналами дії. Інституційні інновації – це процеси впровадження нових функцій і видів діяльності, статусів і процедур, норм і правил в господарську практику. До основних напрямів формування нових елементів інституційного механізму господарства відносяться: міжсистемне перенесення інституцій та інститутів та внутрішньосистемні інституційні інновації (рис. 1).

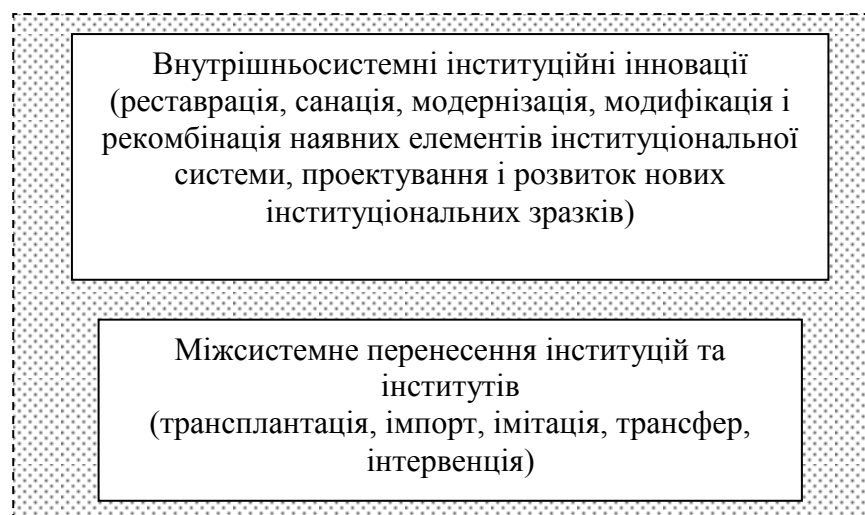

Рис. 1. Елементи механізму інституціонального регулювання

Найскладнішими є проблеми, пов'язані з міжсистемним перенесенням інституціональних об'єктів або їх копіюванням з більш розвиненої господарської системи в менш розвинену з метою прискорення розвитку системи. Інститути в даних процесах виступають складним трансакційним фактором, похідним від взаємодії інституцій та організації. Оскільки трансформаційні та трансакційні фактори

комплексно взаємодіють у мікроекономічних об'єднаннях виробництв, розміщених на певній території, то розрив їх комбінації неможливий. Тому перенести з однієї системи господарства в іншу інституційні (як і будь-які інші) елементи не можна, переносяться ж і розміщуються на території ресурси конкретної діяльності. Але «експортовані» з розвиненішої країни інституціональні ресурси можуть і не перейти з потенційної форми факторів в реальну, так і не ставши діючими силами господарювання на новому місці. Адже щоб залучені з-за кордону інституційні ресурси «запрацювали» у новому економічному просторі і стали факторами його розвитку, необхідна їх відповідність сформованій в ньому комбінації умов, ресурсів і факторів господарювання.

В умовах сьогодення за допомогою вертикально встановлених правил гри, на наш погляд, вже неможливо керувати усією сукупністю стосунків багатосуб'єктного і багатостадійного інноваційного процесу, а також реалізувати стимулюючі інструменти інституту агроінновацій. Сучасний стан суспільства і економіки зумовлюють неприйнятність проведення інноваційної політики тільки зверху. Потрібний інституціональний базис, заснований на всебічному залученні всіх учасників інноваційного процесу. Держава повинна не змушувати до інновацій, а ініціювати інноваційні процеси, створюючи сприятливі умови для їх здійснення усіма іншими учасниками, до яких відносяться не лише малі, середні й великі підприємства, але і наукові та освітні установи, бюджетні організації, регіональна і місцева влада. Інноваційний розвиток економіки стане можливим тільки тоді, коли в ньому будуть зацікавлені економічні агенти, а також коли він буде спиратися на їх ініціативи.

Характерне для вітчизняної агросфери проведення державної політики інноваційного розвитку зверху вниз, в режимі ручного управління, не дозволяє реалізувати рушійні сили усіх учасників інноваційного процесу. Для приватного підприємництва такий підхід є неприйнятним. Велика частина вітчизняних сільськогосподарських виробників за показниками ефективної діяльності просто не досягли рівня, коли їх власні дослідження і розробки забезпечують їм прибуток або вони взагалі не можуть здійснювати розробку інновацій. У державній інституціональній політиці інноваційного розвитку агропромислового виробництва має бути передбачене його стимулювання в усіх формах, включаючи запозичення передових технологій, освоєння новітніх досягнень в області організації бізнес-процесів і сфері управління. Це сприятиме оновленню і підвищенню ефективності виробництва й на цій основі розширенню можливостей для виникнення і формування попиту на радикальні інновації. В умовах ринкового господарювання для ефективної

роботи науково-дослідних організацій потрібна їх нова інституціональна структура, що характеризується орієнтацією на ринок, перенесенням акценту із стимулювання пропозиції знань на стимулювання попиту на дослідження і розробки. Вирішення цієї задачі неможливе без зміцнення зв'язку науки з бізнесом, без органічного включення в цей взаємозв'язок нових інституціональних інструментів і структур.

Формування засад інноваційного розвитку аграрного сектора визначено одним із стратегічних пріоритетів, який має втілюватись в цілеспрямованій державній політиці з конкретизацією за визначеними імперативами. Разом з тим, дієвий механізм активізації розвитку інновацій в аграрній сфері так і не було сформовано. Обмежене використання програмно-цільового підходу позбавляє координації управлінських впливів на інноваційну активність виробників, а впроваджені науково-технічні програми не забезпечують організаційно-правову базу взаємодії інноваційних суб'єктів. Фінансування прийнятих державних програм перебуває на низькому рівні і навіть ці кошти використовуються вкрай неефективно. До державних програм майже не залучені галузева й вузівська наука, аграрні підприємства. Внаслідок неналежного інституціонального забезпечення не отримали поширення мережеві структури, які б забезпечили взаємодію наукових установ, фінансових структур, виробників на регіональному рівні. Означені проблеми потребують розробки відповідного регулюючого інструментарію та врахування пріоритетних заходів при обґрунтуванні цільових орієнтирів стратегії інноваційного розвитку агропромислового виробництва. Основними завданнями, які потребують вирішення в процесі переходу до інноваційного розвитку агропромислового виробництва є відтворення наукового потенціалу, стимулювання розвитку агроінновацій, підтримка сприятливого інноваційного середовища, формування інноваційної інфраструктури, розробка заходів регіональної інноваційної політики.

Реалізація стратегічних імперативів обумовлює запровадження системних заходів стратегічного управління інноваційним розвитком і формування норм стратегічного планування. До них слід віднести концепцію і стратегію інституціонального регулювання інноваційного розвитку агропромислового виробництва, в межах яких визначаються цільові орієнтири інноваційного розвитку та розробляються державні програми. В рамках державних програм деталізується механізм реалізації стратегії, визначаються заходи й джерела фінансування.

Відповідно до визначених стратегічних цілей інноваційного розвитку його інституціональне регулювання має передбачати: інституціональне забезпечення

інноваційного розвитку й інституціональну дієвість створеної інноваційної інфраструктури, реалізацію мотиваційних інструментів інноваційної політики; реалізацію пріоритетів інноваційного розвитку на рівні галузі й регіонів. На даному етапі надзвичайно важлива роль має відводитись інноваційній інфраструктурі, яка забезпечить нерозривність стадій інноваційного процесу. В той же час активні регулюючі імпульси і підтримка держави, спрямовані на розвиток інновацій в регіональному і зональному розрізі та на рівні стратегічних виробництв, мають сприяти підвищенню інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку агровиробництва; переходу на інноваційний розвиток галузі, масове зростання інноваційної активності агровиробників. На даному етапі при досягненні всіх попередніх завдань регулювання інституціонального впливу має концентруватись тільки на підтримці стабілізуючої й адаптаційної функцій в напрямку сприяння поширенню найбільш потрібних агроінновацій.

Висновки. До пріоритетних заходів, які мають бути враховані при розробці й реалізації стратегії інноваційного розвитку агропромислового виробництва необхідно віднести: забезпечення умов для функціонування базисних інститутів економіки, що впливають на інституціональне середовище інноваційного розвитку; розробка програмних заходів державної інноваційної політики та оптимізація інструментарію галузевого й територіального регулювання; забезпечення взаємодії держави, комерційних структур, виробників у формуванні й реалізації інноваційної політики; використання інструментів підтримки і стимулювання розвитку інновацій, формування й підтримки інноваційної інфраструктури, комунікацій, інформаційного забезпечення.

Визначені пріоритети інноваційного розвитку та відповідне концептуальне забезпечення мають знайти своє відображення в розробці і реалізації Державної цільової програми інноваційного розвитку агропромислового виробництва, де будуть враховані державні, регіональні, інфраструктурні, фінансові, виробничі суб'єкти інноваційного процесу в агропромисловому виробництві. Програмні цілі мають системно здійснюватись в економічній сфері, інвестиційному, інфраструктурному, кадровому й інформаційно-консультативному забезпеченні сільськогосподарських товаровиробників, стимулюванні розвитку фундаментальної науки та інтелектуального капіталу, мінімізації ризиків інноваційної діяльності. Програма інноваційного розвитку агропромислового виробництва має відповідати за структурою і логічними компонентами діючим чи новим нормативно-правовим актам і виходити з визначених пріоритетів інноваційного розвитку та вертикальної інтегрованості організаційної

структури управління агропромисловим виробництвом. Основоположним принципом започаткування переходу на інноваційний розвиток має бути принцип інституціональної системності.

Розробка та реалізація концепції і стратегії інноваційного розвитку агропромислового виробництва повинні виходити з ключових методологічних імперативів, які забезпечать їх відповідність еволюційним умовам та дієздатність. До таких імперативів віднесемо зокрема: 1) первинність інституціональних інновацій, які сформулюють умови для реалізації пріоритетів інноваційного розвитку; 2) інституціональну системність в реалізації програмних цілей, що забезпечить вертикальну інтегрованість структури регулюючих заходів та розвиток інфраструктури, яка буде спрямована на горизонтальні взаємодії суб'єктів інноваційного процесу; 3) оптимальне поєднання економічного, соціального і екологічного ефектів від запровадження регулюючих впливів; 4) забезпечення етапності в реалізації програмних цілей інноваційного розвитку; 5) підтримка інтеграційних і коопераційних об'єднань в аграрній сфері; 6) первинність розвитку конкурентоспроможного агропромислового виробництва.

Список використаної літератури

1. Дементьев В. В. Чому Україна не інноваційна держава: інституційний аналіз [Текст] / В. В. Дементьев, В. П. Вишневський // Економічна теорія. – 2011. – № 3. – С. 5-20.
2. Дацій О. І. Фінансове забезпечення інновацій в агропромисловому комплексі України [Текст] / О. І. Дацій // Проблеми інвестиційно-інноваційного розвитку. – 2011. – № 1. – С. 65-76.
3. Вольчик В. В. Эволюционный подход к анализу институциональных изменений [Текст] // Terra economicus. – 2012. Том 10 – № 4. – С. 62-69.
4. Заболотько А. А. Стратегия инновационного развития [Текст] / А. Заболотько // Вопросы регулирования экономики. – 2013. – Том 4, № 2. – С. 87-93.
5. Институциональные проблемы эффективного государства / Под ред. В. В. Дементьева, Р. М. Нуреева. – Донецк: ДонНТУ, 2011. – 372 с.
6. Саблук П. Т. Інноваційна діяльність в аграрній сфері: інституціональний аспект: монографія / П. Т. Саблук, О. Г. Шпикуляк, Л. І. Курило. – К.: ННЦ ІАЕ, 2010. – 706 с.

7. Костирко І. Г. Досконалість інституційної інфраструктури та її оцінка: теоретичний аспект / І. Г. Костирко, С. В. Тимофіїв // Економіка АПК. – 2014. – № 2. – С. 81-86.
8. Маевский В. О. Взаимоотношении эволюционной теории и ортодоксии (концептуальный анализ) / В. Маевский // Вопросы экономики. – 2003. – №11. – С. 4-14.
9. Макаров В. О применении метода эволюционной экономики / В. Макаров // Вопросы экономики. – 1997. – № 3. – С. 18-26.
10. Малік М. Й. Інститути й інституції у розвитку інтеграційних процесів в аграрній сфері / М. Й. Малік, О. Г. Шпикуляк, О. Ю. Лузан // Економіка АПК. – 2013. – № 4. – С. 86-92.
11. Нельсон Ричард Р. Эволюционная теория экономических изменений / Ричард Р. Нельсон, Сидней Дж. Уинтер; пер. с англ. – М.: Дело, 2002. – 536 с.
12. Полтерович В. М. Институциональные ловушки и экономические реформы / В. М. Полтерович // Экономика и математический методы. – 1999. – т.35, №2. – С. 3-20.
13. Федулова Л. Інноваційний розвиток: еволюція поглядів та проблеми сучасного усвідомлення / Л. Федулова // Економічна теорія. – 2013. – №2. – С. 28-45.
14. Шубравська О. В. Перспективи модернізації аграрного сектору України [Текст] / О. В. Шубравська, К. О. Прокопенко // Економіка України. – 2013. – №8 (261). – С. 64-76.

References

1. Dementiev, V.V. & Vyshnevskiy, B.P. (2011). Chomu Ukraina ne innovatsiina derzhava: instyutysiinyi analiz [Why Ukraine the not innovative state: institutional analysis]. *Ekonomichna teoriia – Economic theory*, 3, pp.5-20 [in Ukraine].
2. Datsii, O.I. (2011). Finansove zabezpechennia innovatsii v ahropromyslovomu kompleksi Ukrainy [Financial support innovation in agriculture Ukraine]. *Problemy investytsiino-innovatsiinogo rozvytku – Problems of investment and innovation development*, 1, pp. 65-76 [in Ukraine].
3. Volchik, V.V. (2012). Evoliutsionnyi podkhod k analizu institutsyonalnykh izmenenii [An evolutionary approach to the analysis of institutional change]. *Terra economicus*, vol. 10, 4, pp. 62-69 [in Russian].

4. Zabolotko, A.A. (2013). Stratehiia innovatsionnoho rozvitiia [The strategy of innovative development]. *Voprosy rehulirovaniia ekonomiki – Questions of economic regulation*, vol. 4, 2, pp. 87-93 [in Russian].
5. Dementiev, V.V. & Nureev, R.M. (2011). *Institutsionalnye problemy effektivnoho hosudarstva [Institutional problems of effective state]*. DonNTU, Donetsk [in Ukraine].
6. Sabluk, P.T., Shpykuliak, O.G. & Kurylo, L.I. (2010). *Innovatsiina diialnist v ahrarnii sferi: instytutsionalnyi aspekt [Innovation activities in the agricultural sector: institutional aspects]*. NNTs IAE, Kyiv [in Ukraine].
7. Kostyrko, I.H. & Tymofiiv, S.V. (2014). Doskonalist instytutsiinoi infrastruktury ta ii otsinka: teoretychnyi aspekt [Perfection of institutional infrastructure and his estimation: theoretical aspect]. *Ekonomika APK – Economy of APK*, 2, pp. 81-86 [in Ukraine].
8. Maevskii, V.O. (2003). Vzaimootnoshenii evoliutsionnoi teorii i ortodoksii (kontseptualnii analiz) [About interrelation of evolutionary theory and orthodoxy (conceptual analysis)]. *Voprosy ekonomiki – Questions of economy*, 11, pp. 4-14 [in Russian].
9. Makarov, V.O. (1997). O primenenii metoda evoliutsionnoi ekonomiki [Application of the method of evolutionary economics]. *Voprosy ekonomiki – Questions of economy*, 3, pp.18-26 [in Russian].
10. Malik, M.Y., Shpykuliak, O.H. & Luzan, O.Yu. (2013). Instytuty i instytutsii u rozvytku intehratsiinykh protsesiv v ahrarnii sferi [Instituti th institutsii have rozvitku integratsiynykh protsesiv in agrarniy sferi]. *Ekonomika APK – Economy of APK*, 4, pp. 86-92 [in Ukraine].
11. Nelson, R.R. & Uinter, S.Dzh. (2002). *Evoliutsionnaia teoriia ekonomicheskikh izmenenii [An evolutionary theory of economic]*. Delo, Moskva [in Russian].
12. Polterovich, V.M. (1999). Institutsionalnye lovushki i ekonomicheskie reformy [Institutional traps and economic reforms]. *Ekonomika i matematicheskie metody – Economics and Mathematical Methods*, vol. 35, 2, pp. 3-20 [in Russian].
13. Fedulova, L. (2013). Innovatsiinyi rozvytok: evoliutsiia pohliadiv ta problemy suchasnoho usvidomlennia [Innovative development: the evolution of attitudes and awareness of the problems of modern]. *Ekonomichna teoria – Economic theory*, 2, pp. 28-45 [in Ukraine].

14. Shubravskaya, O.V. & Prokopenko, K.O. (2013). Perspektyvy modernizatsii aharnoho sektoru Ukrainy [Prospects for the modernization of the agricultural sector of Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy – Ukraine economy*, 8(261), pp. 64-76 [in Ukraine].

ГОНЧАРЕНКО О. В. ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ РЕАЛИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННЫХ ПРИОРИТЕТОВ РАЗВИТИЯ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА

Исследованы институциональные составляющие и концептуальное обеспечение реализации инновационного развития агропромышленного производства. Доказано, что основной проблемой на пути реализации инновационного потенциала агропромышленного производства и низкой инновационной активности товаропроизводителей является отсутствие системного институционального обеспечения инновационного процесса. Установлено, что для перехода на инновационное развитие агропромышленного производства необходимо внедрение институционального механизма с присущими ему целями, методами, инструментами и каналами действия. Институциональные инновации - это процессы внедрения новых функций и видов деятельности, статусов и процедур, норм и правил в хозяйственную практику. К основным направлениям формирования новых элементов институционального механизма относятся: межсистемное переноса институтов и институтов и внутрисистемные институциональные инновации.

Обосновано, что перспективы инновационного развития агропромышленного производства определяются способностью институционального регулирования обеспечить результат от реализации агроинноваций на разных уровнях организации и способностью институциональных механизмов адаптировать регулирующие воздействия. Доказано, что определенные приоритеты инновационного развития и соответствующее концептуальное обеспечение должны найти свое отражение в разработке и реализации Государственной целевой программы инновационного развития агропромышленного производства.

Ключевые слова: агропромышленное производство, инновация, инновационное развитие, инновационная политика, стратегия.

**HONCHARENKO O. INSTITUTIONAL ASPECTS OF IMPLEMENTATION
INNOVATION PRIORITIES OF AGRICULTURE PRODUCTION**

Studied conceptual and institutional components of ensuring the implementation of innovative development of agricultural production. It is proved that the main problem in implementing the innovative potential of the agricultural production and low innovation activity of producers is the lack of institutional support systematic innovation process. It was established that the transition to an innovative development of agricultural production necessary to introduce an institutional mechanism with its inherent objectives, methods, tools and channels of action. Institutional innovation - is the process of introducing new features and activities, statuses and procedures, rules and regulations in business practice. The main directions of formation of new elements of the institutional mechanism of the economy include: intersystem transfer institutions and intersystem institutions and institutional innovation.

Proved that perspectives of innovation development of agricultural production are determined by the institutional capacity to provide regulation ahroinnovatsiy result of the implementation at different levels of organization and ability institutional mechanisms to adapt regulatory influences. Proved that priorities of innovative development concept and related software should find expression in the design and implementation of State Target Program of innovative development of agricultural production.

Keywords: agricultural production, innovation, innovative development, innovation policy, strategy.

Стаття надійшла до редакції 16.03.2016 р.

Авторська довідка

	Українською мовою	Англійською мовою
ПІБ/ Last name, first name	Гончаренко Оксана Володимирівна	Honcharenko Oksana
Науковий ступінь/ Scientific degree	д.е.н.	Doctor of Economic Sciences
Вчене звання/ Scientific rank	доцент	Associate Professor
Посада/ Position	доцент кафедри економічної теорії та економіки сільського господарства	Associate Professor of department of economic theory and agrarian economics
Установа/ Establishment	Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет	Dnepropetrovsk state agrarian university